

Intensive

Tekenen als een Pro in 10 dagen

Teken met meer zelfvertrouwen en plezier

Marianne Snoek

WERKBLAD9

De dagen

1

Ontwaken van het kunstenaarsbrein

Introductie linker- en rechterbrein
Vooraf tekeningen

2

Tekenen zonder weten

Oefening op z'n kop
Wat zijn tekensymbolen?

3

Leren kijken zonder oordeel

Introductie blind contourtekenen
Audio/muziek
Blind contourtekenen volgens Nicolaidis
Vorbereiden zoeker

4

Van waarneming naar lijn

Oefening hand naar de werkelijkheid tekenen

5

Tekenen wat er niet is

Wat zijn negatieve ruimten?
Oefening stoel/fietser

6

Viseren: meten met je potlood

Wat is viseren? Hoe gebruik je het?
Oefening met Basis Eenheid.
Zwei
Droogzwemmen

..... EN MEER

7

Alles komt samen

Oefening Stilleven of Interieur tekenen

8

Portret tekenen zonder taal

Inleiding portret zonder symbolen
Werken met negatieve ruimten en hulplijnen
Oefening: portret en profile met stappenplan

9

Vorm & diepte in een tekening

Wat is vorm? Hoe zie je licht en donker?
Oefening: portret met vlakken van
licht/donker

10

De finale: zelfportret in licht & donker

Oefening: Zelfportret tekenen met alles wat je
hebt geleerd
Werken met verhoudingen in het gezicht
Spelen met licht/donker en schaduw
Uitnodiging om je werk te delen

“
Creativiteit is
intelligentie die
plezier maakt
”

Licht & donker als vorm

Licht en donker maken de vormen

A large, stylized number '9' in a dark teal color, positioned on the right side of the page. The '9' is set against a large, solid orange-red background that occupies the right half of the page. The top of the orange-red background is curved, following the shape of the '9'.

Licht en donker als vorm Deel 1

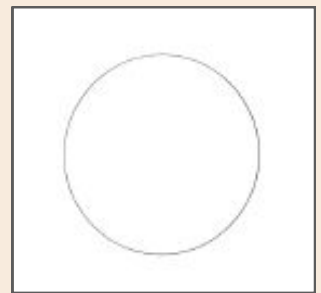
Hoe licht en donker diepte geeft aan je tekening

Licht en donker zorgen ervoor dat je een vorm echt gaat zien.

Denk aan een cirkel.

Als je die gewoon tekent, is het een plat rondje.

Maar zodra je licht en donker toevoegt – met schaduw en hooglicht – dan lijkt het ineens een **bal**.

Dan krijgt het **vorm en diepte**. Dat noemen we de derde dimensie.

Bij alles wat je tekent speelt licht en donker een rol.

Ook als je een gezicht tekent, is het niet de lijn van de neus die de neus zichtbaar maakt, maar de donkere kant van de neus en de lichte kant ernaast.

Vier soorten licht en donker

1. Hooglicht – dat is het lichtste licht. Bijvoorbeeld een witte vlek op een voorhoofd of de glans in een oog.
2. Slagschaduw – het donkerste donker. Bijvoorbeeld onder een kin of achter een oor.
3. Halfschaduw – alles wat tussen licht en donker in zit. Dat zijn zachte overgangen.
4. Gereflecteerd licht – licht dat terugkaatst op een vorm, vaak te zien aan de randen van donkere vlakken.

Hoe licht en donker de vorm bepalen

Kijk eens goed naar de peer op de afbeelding. Links zie je een gewone peer – rond en zacht van vorm. Rechts zie je precies diezelfde peer, maar nu is de vorm opgedeeld in vlakken.

Waarom is dat gedaan?

Omdat dit laat zien **hoe het licht op de peer valt**. Elk vlak vangt het licht op een iets andere manier.

En daardoor krijgt elk vlak een **andere toonwaarde** (grijswaarde): sommige vlakken zijn licht, andere wat donkerder, en sommige bijna zwart.

Dit is de belangrijkste regel:

Waar een vorm van richting verandert, verandert ook de toonwaarde.

Als iets boller of schuiner loopt, verandert de manier waarop het licht erop valt.
En dat zie je terug in het verschil tussen licht en donker.

Wat betekent dit voor jouw tekening?

Heel simpel:

Als je de **vlakken van licht en donker goed tekent**,
dan teken je automatisch ook de vorm goed.

Je hoeft dus niet te 'snappen' hoe iets gebouwd is.
Je hoeft alleen maar te **kijken naar het licht en het donker**.

Zie je een vlakje dat wat lichter is?

Dan teken je dat wat zachter.

Zie je een vlak dat donker is?

Dan teken je dat steviger met je potlood.

En als je die vlakken één voor één volgt,
verschijnt vanzelf de vorm.

De peer wordt een peer – niet omdat je hem 'herkent',
maar omdat je de licht- en donker-vlakken goed hebt gezien en getekend.

Licht en donker als vorm

Deel 2

Wat het rechterbrein kan doen (en het linker niet)

Je rechterbrein kijkt niet in woorden,
maar in vormen.

En het heeft nog een bijzondere gave:

het kan aanvullen wat er niet is.

Kijk maar naar een afbeelding van
Charlie Chaplin die alleen uit zwarte en
witte vlekken bestaat.

Toch zie je zijn gezicht meteen.

Waarom?

Omdat je rechterbrein **de losse vlekken
als geheel leest** – en invult wat
ontbreekt.

Dat kun je als tekenaar gebruiken.

Je hoeft niet alles precies te tekenen.

Als jij **een deel laat zien**, maakt de
kijker het beeld zelf af.

Zo ontstaat er iets moois:

**communicatie tussen jou en degene
die naar jouw werk kijkt.**

Je hoeft dus niet alles uit te leggen in je
tekening.

Je kunt met licht en donker een

suggestie wekken –

en het rechterbrein van de kijker vult
aan wat er niet staat.

TEKENMOMENT

Een portret tekenen zonder lijnen, maar met licht en donker

Bekijk de video [Een portret in licht en donker](#)

In deze oefening ga je een gezicht tekenen. Maar niet met lijntjes of onderdelen zoals ogen, neus of mond.

Je tekent alleen met **vormen van licht en donker.**

Dat klinkt misschien gek, maar het helpt je juist om niet te vervallen in het 'bedenken' van een gezicht.

Je gebruikt dus geen woorden. Je tekent niet een oog. Je tekent een vlek.

Een lichte vlek of een donkere vlek. Dat is alles.

Dat is de manier waarop je rechterbrein werkt: **vormen zien en volgen, zonder ze te benoemen.**

En juist daardoor gaat je tekening leven.

WAT JE GAAT DOEN

Een portret tekenen zonder lijnen, maar met licht en donker

WAT HEB JE NODIG?

- Tekenpapier (grijs gemaakt)
- Potlood 2B en 4B
- Grafietstift
- Gumpotlood of kneedgum
- Tissue
- Liniaal
- De afbeelding van het gezicht (vooraanzicht)
- Ongeveer 1,5 uur tijd

 1,5 uur

Wat ga je doen – stap voor stap

1. Maak een grijs vlak op je tekenpapier (dezelfde afmetingen als de afbeelding)

Gebruik de grafietstift om een middengrijze ondergrond te maken.

Wrijf het egaal met een tissue. Zo kun je straks zowel lichte als donkere vormen tekenen.

2. Zet op je papier een kruis (coördinaten)

Teken een dun kruis in het midden van je papier. Zet ook een kruis op de afbeelding.

Deze lijnen helpen je straks om vormen op de goede plek te zetten.

3. Draai de afbeelding om

Door de afbeelding op z'n kop te zetten, zie je geen gezicht, maar vormen.

Dat helpt je om niet terug te vallen op symbolen zoals 'een neus' of 'een oog'.

WAT JE GAAT DOEN -2

Een portret tekenen zonder lijnen, maar met licht en donker

4. Gum de grote lichte vlakken uit

Gebruik je kneedgum of gumpotlood. Gum nu de plekken uit die op de afbeelding licht zijn.

Je kunt de vormen eerst even licht omtrekken zodat je weet waar je moet gummen.

5. Teken de donkere vlakken met je 4B potlood

Zo teken je niet de onderdelen van het gezicht, maar de vormen van schaduw.

Begin met de grote vlakken. Denk niet in 'onderdelen', maar alleen in vlakken.

WAT JE GAAT DOEN - 3

Een portret tekenen zonder lijnen, maar met licht en donker

6. Draai je papier om

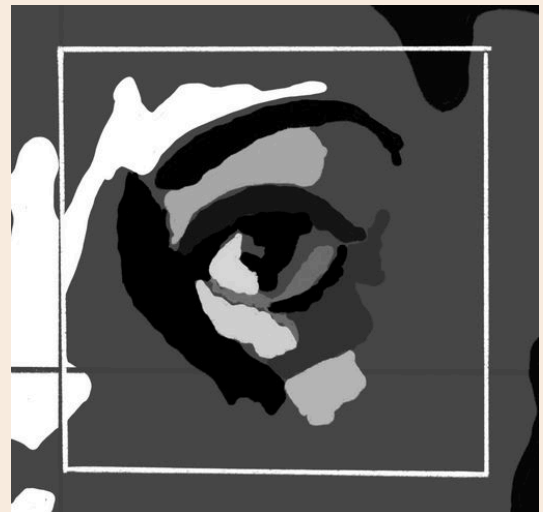
Als je het portret omdraait, zie je dat het gezicht al bijna tevoorschijn komt.

Zonder dat je ogen of een neus hebt 'getekend', is de vorm er al.

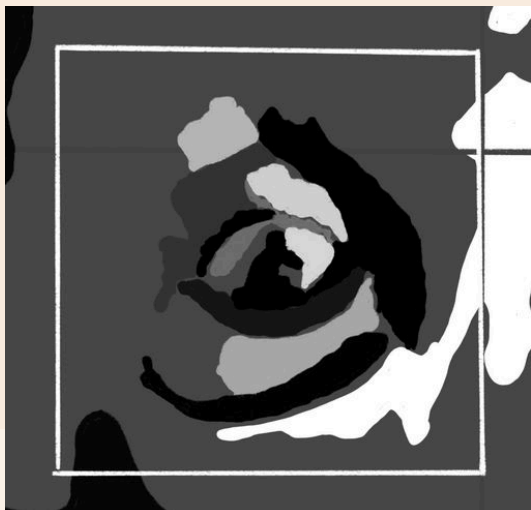
7. Werk verder met kleine vormen van licht en donker

Kijk goed waar je nog nuance kunt aanbrengen.

Knijp je ogen een beetje samen om het verschil tussen licht en donker beter te zien.

Een oog is geen oog meer, maar vormen van licht en donker

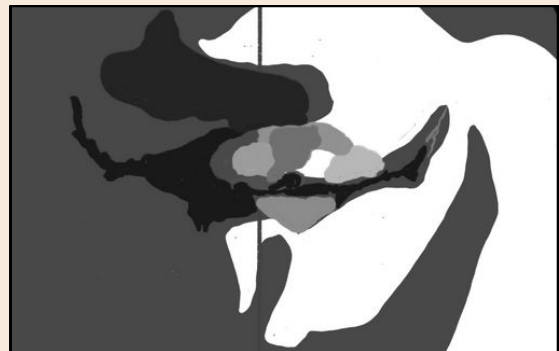

WAT JE GAAT DOEN - 4

Een portret tekenen zonder lijnen, maar met licht en donker

8.. Gebruik geen taal – blijf kijken

Zodra je merkt dat je denkt “dit is een mond” of “dit moet een oog worden”, herinner jezelf eraan: ik teken alleen vormen van licht en donker.

Een mond is geen mond meer: je teken alleen vormen van licht en donker

8. Maak je tekening af en zet je naam

Als je tevreden bent, zet dan je naam en datum onderaan je werk.

Je hebt nu gewerkt zoals een kunstenaar kijkt – met aandacht en zonder woorden.

Je tekenet het portret door de licht -en donker vormen te tekenen

Vandaag tekende je een gezicht in
licht en donker.

Je liet de lijnen los en keek alleen
naar vorm, toon en schaduw.

Morgen teken je jezelf.

Een zelfportret in licht en donker —
zonder woorden, alleen met wat je
ziet.

